

Nova Prava

GLASILO NARODNEGA DELAVSTVA

Izkušnje preteklosti

Vsi moramo biti navdahnjeni iz duhom bratstva, popuščanja, odpuščanja, složnosti in pravičnega medsebojnega sporazuma

Vodilni hrvaški gospodarski tisk se odločno zavzema za bratovsko in spoznavno rešitev perečega «hrvaškega vprašanja». Med drugim piše, da je izkušnja za slehernega človeka in za vsak narod nenadomestljiva pridobitev in silno koristna zalog, iz katere tako posameznik, kakor tudi narodna celota črpata največjo moralno in praktično pomoč v vseh težkih prilikah. Omenjeni tisk ugotavlja, da je ravno izkušnja pomagala hrvaškemu narodu, da se je po tolikih stoletjih trpljenja znašel na pravi poti v onem usodnem času, ko se je med strelami in bliski svetovne morije vodila orjaška borba za zmago onih načel, ki so bila jamstvo svobode in napredka vseh zatiranih narodov. Izkušnja je tudi pomagala hrvaškemu narodu, da danes, po dvajsetih letih življenja v lastni narodni državi, išče in najde pravilno in varno pot k lastni čim večji sreči in k sreči današnje svoje države, katera je bila ustvarjena z dragocenimi in mnogoštevilnimi žrtvami.

Napočil je končno čas, ko — poučeni po izkušnjah — ne smemo več oklevati in da vsak s svoje strani nekaj tudi popustimo in žrtvujemo v splošno korist in da vsakdo stopi na poprišče novih stremeljenj z odkritimi kartami in opustitvijo vseh onih metod in sistemov, ki so se v vsej preteklosti dobi od zedinjenja do danes izkazali kot škod-

ljivi in nekoristni. Danes se s pristojnih mest skušajo ustvariti najugodnejši predpogoji za kar najsolidnejšo državno preureditev, s katero naj bi bila politična moč naše države potencirana do one višine, ki je vedno, zlasti pa v današnjih težkih časih potrebna, da ohrani skozi vse morebitne burje in viharje svojo notranjo moč, svoje meje, svoj ugled in svojo suverenost.

Narod in država morata razviti vse svoje sile in sposobnosti, da se zagotovi notranja politična skladnost v okviru iskrenega spoštovanja in dviga vsega onega, kar je vsakemu delu našega naroda svojstveno, s tem pa tudi drago in sveto, to se pravi, v okviru narodne in državne skupnosti, ki je tako po volji naroda, kakor tudi z mednarodnim priznanjem sankcionirana v obliki in združeni moči, zedinjene Jugoslavije. Srbi, Hrvati in Slovenci se morajo, varujoči vsak svoje narodne bitnosti, kar najtesneje združiti v skupni dolžnosti in poslanstvu, da bodo odsej, ustrezajoči vsem svojim osebnim zahtevam in pravicam, korakali po isti skupni poti, brez stranpoli in nasprotovanja, k skupnemu cilju, ki ostaja vedno isti in nespremenljivo in ki mu je ime — Jugoslavija. Na tej poti je popoln uspeh neizogiben in zato moramo biti vsi navdahnjeni z duhom bratstva, popuščanja, odpuščanja, složnosti in pravičnega medsebojnega sporazuma!

Delavska stanovanja

Tudi pri nas bi se moralo pričeti s sistematično in obsežno akcijo za zgradbo delavskih stanovanj

Izvor velikega socialnega gorja, kriminalitete in težkih in neozdravljivih obolenj so slaba delavska stanovanja. Neprimerna, ali draga stanovanja vplivajo tudi na število rojstev.

V naprednih državah posvečajo zato veliko skrb, da zgrade za socialno šibke sloje cenena in zdrava stanovanja. V Angliji so z zakonom z dne 1. januarja 1939 preskrbeli znatna sredstva za omiljenje stanovanjske bede v delavskih okrajih. Angleške oblasti so ponosne, da so po vojni omogočile zidavo štirih milijonov hiš, ki imajo tudi za delavstvo znosljive najemnine. V Kanadi je dala vlada z zakonom z dne 1. julija 1938 na razpolago 20 mil. dolarjev (110 mil. dinarjev) za hipoteke, ki jih dobe pod ugodnimi pogoji manj imoviti sloji za zgradbo stanovanjskih hiš. Poleg tega je dala vlada na razpo-

lago občinam in okrajem za zgradbo stanovanjskih hiš kredit 30 mil. dolarjev (165 mil. din). V Zedinjenih državah je z zveznim zakonom iz leta 1934. na razpolago za male stanovanjske hiše 90% državnega hipotekarnega jamstva do zneska 3 milijard dolarjev (165 milijard dinarjev). Za zgradbo večjih stanovanjskih kompleksov, ki jih grade občine, se dobe v Zedinjenih državah hipotekarna jamstva države do zneska 5 mil. dolarjev (275 mil. dinarjev). Za eno stanovanje kredit ne sme presegati vsote 1350 dolarjev (ca. 75 tisoč din). Obresti za hipotekarni kredit ne smejo presegati 4½%. V Franciji se dovoljujejo pri novih zgradbah stanovanjskih hiš znatne davčne olajšave. V Braziliji so javne zavarovalnice za starost opravičene, posojati svojim članom denar za zgradbo lastnih malih stanovanj-

Rudarsko zavarovanje

Zahteva delavstva je, da se bolniške dajatve brezpogojno zboljšajo, zlasti pa modernizira zdravstvena služba

Dobrot rudarskega bolniškega zavarovanja je po stanju koncem leta 1938. deležno 41.264 oseb, od česar na aktivne rudarske delavce odpade 13.117. Ta visoka številka zahteva, da se mora v prvi vrsti seveda rudarsko delavstvo samo, dalje pa tudi politični delavci in javna oblast resno zanimati za stanje in poslovanje te panoge zavarovanja, da je ista v vseh ozirih in vedno dorasla modernim zahtevam bolniškega zavarovanja. Glavna bratovska skladnica je izdala poslovno poročilo o poslovanju bratovskih skladnic za leto 1938. To poročilo obsega precej zanimivih podatkov, vendarle pa nekaj zelo važnih stvari manjka. Tako bi bilo zanimivo vedeti, v koliko se bratovske skladnice za svoje člane poslužujejo zdravljenja v sanatorijih in v kopališčih. Na kratko je samo v poročilu omenjeno, da se je v okrevališču Glavne bratovske skladnice zdravilo le 46 zavarovancev s skupno 906 oskrbnimi dnevi. Ta številka precej jasno pove, da zdravniška služba pri bratovski skladnici ni na višku. Kajti izven dvoma je, da izmed 13.000 rudarjev nedvomno več zavarovancev potrebuje oddiha v okrevališču, kot se je to dejansko zgodilo. Rudarji sami bodo najbolje znali povedati, kaj je temu stanju vzrok. V štednji ne more biti vzrok, kajti bolniška panoga zavarovanja je precej, pri nekaterih bratovskih skladnicah pa celo zelo visoko aktivna. Prispevki za bolniško zavarovanje znašajo v povprečju 8 odstotkov, ali na enega aktivnega člana odpade boln. zavarovalnega prispevka 771.17 din, dočim v splošnem delavskem zavarovanju znaša to povprečje okoli Din 480.—. Rudarsko bolniško zavarovanje bi radi tega moralo zavarovancem nuditi mnogo več, kot splošno delavsko zavarovanje.

Stroški za zdravnike, bolničarsko osebje, babice in za bolniško kontrolo so dosegli znesek Din 2.153.237.— ali 17.73% od dohodkov, odnosno 18.93% izdatkov. Prav bi bilo, ako bi letno poročilo te stroške specificiralo, ker so ti izdatki zelo važni in dajejo pravo sliko o zdravniški službi v bolniškem zavarovanju. Ti stroški so zelo neenakomerni, nekatere bratovske skladnice izkazujejo 14%, najvišji izdatek pa je 32%. Prav bi bilo, ako bi za te velike razlike dobili v poročilu kaka pojasnila. Zanimivo je, da so ti stroški največji tam, kjer ni veliko število bolničarskega osebja, zlasti kjer ni bolnic.

Čudno je, da bratovske skladnice na neplačanih prispevkih izkazujejo Din 1.153.868.23. Žal, iz poročila ni razvidno, na katero bratovsko skladnico odpade največ zaostanka.

Za zdravila so bratovske skladnice izplačale Din 1.955.669.50 ali 17.20%. Ta številka je izredno visoka in pove, da v tem pogledu ekonomija izdatkov ni na višku. V bolniškem zavarovanju zunaj po svetu znašajo ti izdatki normalno 10—12%, ker je nepotrebno, da socialno zavarovanje neekonomično razmetava prispevke slabo plačanih zavarovancev.

Za vzdrževanje protituberkuloznih dispanzerjev je Glavna bratovska skladnica priznala podporo v znesku Din 33.500.—. Lokalne bratovske skladnice delo dispanzerjev podpirajo s podporami v naravi. Pri ugodnem stanju bolniško zavarovalne panoge bi bilo prav, ako bi tuberkulozni bolniki dobivali zvišane podpore, kot je to slučaj v splošnem delavskem zavarovanju.

Na hranilnih vlogah izkazujejo bolniški oddelki bratovskih skladnic skoraj Din 10.000.000.—. Ta znesek je nedvomno zelo visok in bi morda mogel dati povod, da bratovske skladnice zavarovalno premijo znižajo, ker je gotovo, da so rudarji s socialno zavarovalnimi premijami preobremenjeni. To je tembolj mogoče tudi radi tega, ker znaša čisto premoženje bolniških oddelkov Din 20.711.848.—.

Ugotovitve, ki smo jih iznesli, morajo dati rudarskemu delavstvu povod, da stavi primerne zahteve za zboljšanje svojega bolniškega zavarovanja, zlasti za modernizacijo zdravstvene službe. Težko stanje pokojninskih oddelkov bi moglo dobiti primerno pomoč v bolniških oddelkih, ker je gotovo, da bi bolniško zavarovalna panoga v rudarskem zavarovanju mogla izpolnjevati z največ 6 odstotno premijo. Znano je, da morajo biti vsi zavarovanci pred vstopom v delo zdravniško pregledani, kar pomeni, da je v rudarskem bolniškem zavarovanju riziko znatno manjši kot v splošnem delavskem zavarovanju. Načelo bolniško zavarovalne panoge je, da je treba prispevke znižati, ako se pokaže, da je to iz socialnih in finančnih razlogov mogoče. Ako pa se to ne zgodi, je pa treba dajatve brezpogojno zboljšati, napačno pa je, da se premoženje mrtvo gromadi.

— ec.

skih hiš. Socialne zavarovalnice v Chile grade s podporo države delavske stanovanjske hiše.

Tudi pri nas bi se moralo pričeti s sistematično in obsežno akcijo za

zgradbo delavskih stanovanj. Država in socialne institucije bi morale dati na razpolago kapital. Delavske družine propadajo v nezdravih stanovanjih.

Načrt dela

Po smrti Vandervelda je bil za predsednika belgijske socialistične stranke izvoljen Anri de Man, profesor socialne psihologije. Anri de Man je znan po svojem «Načrtu dela», ki predstavlja nov program belgijske socialistične stranke.

«Načrt dela» je sestavil Anri de Man pod utisom dejstva, da so se stare socialistične metode v Belgiji preživele. Teoretična predvidevanja, da bodo osiromašeni srednji sloji prešli v vrste proletariata, se niso uresničila. Srednji sloji so se z nekega ponosa nagibali namesto k socializmu k fašizmu. Velike množice neopredeljenih, sicer po mišljenju blizu socialistične stranke, so se plašile bede in neredov, če bi si osvojile stara marksistična gesla. Na drugi strani razvoj kapitalizma ni poenostavil družabnih slojev, ampak jih še bolj kompliciral. Namesto, da bi se družba razdelila na dva jasno ločena razreda — kapital in proletarijat —, so se v družbi razvili še številnejši sloji, kot so pa bili prej. Tudi med delavskim slojem samim se je pričela pojavljati diferenciacija med tako imenovanim boljšim delavstvom in revnejšim ter brezposelnim delavstvom in je posebno elitno, dobro kvalificirano delavstvo pričelo hoditi svoja pota.

Anri de Man je spoznal, da je stvarnost bistveno drugačna, kot so jo predstavljale marksistične teorije in da so belgijske delavske množice zelo nezadovoljne z internacionalizmom, ki so ga smatrale za krivca, da stranka v državi ne rešuje bitna vprašanja praktično in ne glede na teorije, ki so za vsakdanje življenje brez vrednosti.

Andri de Man je zahteval, da se program stranke bistveno spremeni in je sestavil «Načrt dela», katerega je socialistična stranka s tem, da ga je izvolila za predsednika, tudi osvojila. «Načrt dela» predvideva uvedbo dirigiranega gospodarstva. V današnjih gospodarskih razmerah je razlikovati dve dobi: dobo gospodarskega napredka in dobo krize. V dobi napredka zahtevajo kapitalisti popolno svobodo in ves dobiček zase. V dobi krize zahtevajo kapitalisti pomoč države, ko se skrivajo za razne «splošne interese».

«Socializacija izgube», ki jo zahtevajo kapitalisti, daje državi pravico, da upravlja gospodarstvo tudi v času prosperitete. Zato predvideva «Načrt dela» različne ukrepe, ki naj omogočijo dirigirano gospodarstvo.

Po «Načrtu dela» pa ni potrebno, da upravlja država vse gospodarske veje. Dovolj je, če nacionalizira vse osnovne veje gospodarstva (n. pr. težko industrijo) in one industrije, ki imajo že danes po svoji narodi monopol v gospodarstvu (n. pr. elektrika).

Po «Načrtu dela» bi v državi obstojala dva sektorja: sektor popolne privatne iniciative in nacionalni sektor, ki bi predstavljal tako imenovano ekonomsko državo. Namen ekonomske države bi bil, da uravnovesi gospodarske konjunktore in onemogoči vse spekulacije na denarnem tržišču, da poveča kupno moč prebivalstva in s tem potrošnjo, razširi notranje tržišče in s tem zmanjša brezposelnost. Zdrava kreditna politika naj favorizira važne gospodarske veje, politika cen naj onemogoči neupravičene dobičke in spekulacije pri prodaji blaga, a politika znižanja delovnega časa, kolektivnih pogodb in popolnega socialnega zavarovanja naj zboljša delovne pogoje.

«Načrt dela» je bil deležen ostre kritike v Belgiji in se je z nasprotnih taborov namigovalo, da ne pomeni de Manov načrt ničesar drugega, kot zboljšana izdaja nemškega narodno-socialističnega programa. Po mišljenju nasprotnikov de Mana, je njegov «Načrt dela» nasproten načelom demokracije, ki tudi v gospodarstvu priznava popolno svobodo privatne iniciative.

Zanimivo je, da se belgijska socialistična stranka odmika od marksističnega programa in da spoznava, da je stališče razrednega boja in njega posledice zmotno in da je v tem pogledu treba iz temeljev spremeniti dosedanja gledanja na razvoj gospodarstva in s tem v zvezi na strukturo družabnih slojev. Naši domači marksisti, ki so vedno iskali svoje vzore v Belgiji, še vedno niso ničesar storili za nujno preorientacijo svojega pokreta.

Nesmisel vojne

Vojna ne bo rešila vprašanj radi katerih se naj narodi vojskujejo. Vojna je celo zanikanje vsega tega, po čemer narodi streme

Direktor mednarodnega urada dela navaja v svojem letošnjem poročilu značilno mišljenje, ki ga je imel Carlyle o vojni pred sto leti:

«Kaj je pravi cilj in pravi smisel vojne? Kakor mi je znano, je rekel Carlyle, živi in se udeležuje, na primer v angleški vasi Dumdrudge, okrog petsto ljudi. Od teh so izbrali po volji «smrtnih sovražnikov» Francije tekom francosko-angleške vojne recimo trideset zdravih in za delo sposobnih mož. Vas Dumdrudge jih je na svoje stroške hranila in vzgojila ter z nemalimi skrbmi in težavami napravila za moč, ki so se celo priučili raznih obrti: eden zna tkati, drugi zidati, tretji kovati in še najšibkejši je v položaju, da nosi težo dveh stotov, ne da bi omahoval. Vendar njihova usoda je odločena: med jokom in preklinjanjem so na naboru potrjeni, vtaknjeni v uniformo in na javne stroške dvatisoč milijonov daleč vkrcani... tam dolgo

časa oskrbovani, dokler se jih ne potrebuje. Isto se zgodi... v francoskem Drumdrudge s tridesetimi enakimi francoskimi tovariši. Po neskončnem trudu in naporih si stojte obe stranki nasproti, trideset proti trideset, vsak s puško v roki. Potem pride povelje: «ogrenj» in izstrele si duše iz teles. Namesto 60 zdravih in porabnih tovarišev ima svet 60 trupel, katere mora pokopati in okrog katerih teko nove solze žalosti... Tako gre naprej in naprej v vseh deželah...»

K tej zgodbi pristavlja v svojem poročilu direktor mednarodnega urada dela:

Vojna ne bo rešila vprašanj, radi katerih se naj narodi vojskujejo. Vojna je celo zanikanje vsega tega, po čemer streme narodi. Današnji «vojni podobni» položaj sicer še nima za posledico neposredno uničevanje, vodi pa, če tudi počasneje, prav tako gotovo k istemu rezultatu.

Razgled po svetu

Socialno - gospodarski:

Podatki o brezposelnosti

Predsednik nemškega državnega urada za posredovanje dela je v nemškem svojem predavanju izjavil, da Nemčija ne bo več objavljala statističnih podatkov o nezaposlenosti, češ, da se s takimi poročili zavaja javnost v zmoti. Po njegovih trditvah se vodijo v teh statistikah samo ljudje, ki so za delo nesposobni, zaradi starosti in bolezn, dočim bi nemški delovni trg sprejel lahko še najmanj 1 milijon delovnih moči. Največji primanjkljaj delovne sile je med služkinjami in bolničarkami, zlasti pa med poljedelskimi delavci. Da v Nemčiji primanjkuje poljedelskih delavcev je razvidno tudi iz dejstva, da Nemčija res že več let, posebno v sezoni, vabi poljedelske delavce iz vseh držav, pa tudi iz Jugoslavije. Letošnje leto se je Nemčija pogodila tudi z Bolgarijo, da ji bo dala na razpolago 5000 poljedelskih delavcev.

Borba proti tuberkulozi

Rumunski službeni krogi se resno bavijo z ugotovitvami letošnjega vse-rumunskega protituberkuloznega kongresa, ki kažejo porazne številke umrljivosti zaradi jetike zlasti med rumunskimi kmeti in delavci. V cilju uspešnega pobijanja te zahrbtnje morilke bodo higijenski zavodi pričeli ugotavljati vsa ognjišča tuberkuloze, nakar bodo vse jetičnike izolirali, obenem pa bo treba močno dvigniti materialni in socialni nivo rumunskega podeželskega in delavskega prebivalstva. Odprtih bo cela vrsta novih sanatorijev s specialno izučnim personalom, v vsakem okraju pa bo ustanovljena potujoča radio-bakteriološka postaja z mikro-radiografskim aparatom. Te postaje bodo posvečale posebno pozornost šolam, tovarnam in vojašnicam.

Mladostni delavci

Še vedno je v Zedinjenih državah zaposleno mladostno delavstvo pod starostjo 14. let, to je v času, ko je še mladina šoloobvezna. Statistični podatki izkazujejo, da je bilo v Zedinjenih državah zaposlenih otrok od starosti 10 do 15 let 4,7 %. V južnih krajih države je ta odstotek dosegel celo 10,8 odstotka.

Delavska vzgoja

Vzgoja nemškega industrijskega delavstva, zlasti glede priprave na njihov socialni poklic se vrši v strokovnih tečajih. Lani je obiskovalo tečaje skoro 160.000 delavcev. Drugih 100.000 delavcev v raznih poklicih je bilo že od leta 1934. prešolanih in uvrščenih v industrijo kot odlična delovna sila. Uspešnega se je izkazal tudi novo vpeljeni način zaposljevanja ženskih delovnih moči. Na iniciativo strokovnega urada so mnoga podjetja vpeljala kratke delovne posade za žene in matere. S tem ni le povečana produkcija in zmanjšana brezposelnost, temveč je obenem zavarovano tudi glavno življenjsko poslanstvo žene: materinstvo.

Slovanska moč raste

Razmerje med slovanskim in germanskim življenjem v Evropi dobiva vedno bolj spremenjeno lice, kajti prirastek prebivalstva v slovanskih pokrajinah znaša 11 do 14 otrok na vsakih tisoč prebivalcev, dočim znaša letni prirastek v germanskih krajih le 6 otrok na vsak tisoč ljudi. Po sklepanjih strokovnjakov bo znašalo čez 40 let število Slovanov v Evropi toliko, kolikor bo vseh Germanov in Romanov skupaj.

Politični:

Spor na Daljnem vzhodu

Anglijo, ki je trenutno angažirana s perečimi političnimi problemi v Evropi, je vznemiril konflikt, ki se je primeril v angleškem naselju Tjencina in ki so ga spretno vprizorili Japonci. Mesto Tjencin leži južno od Pekinga. V Tjencinu je privilegirana angleška naselbina Angležev, od kjer ima angleška trgovina živahne poslovne zveze z ogromnim kitajskim zaledjem. Na tjeencinsko ozemlje so pribežali štirje Kitajci, ki so osumljeni, da so umorili japonskega carinika. Japonci so zahtevali, da Angleži izroče japonskim oblastem ubegle Kitajce. Angleži tega niso storili. V odgovor so Japonci proglasili nad angleško koncesijo v Tjencinu zaporo. Anglija je proti japonskemu ukrepu protestirala, sklicujoč se na svoje suverene pravice v koncesiji Tjencina. Japonci se na ugovore Anglije ne zmenijo in tudi ne pristanejo na nobeno poravnavo, dokler se njihovi zahtevi po ubeglih Kitajcih ne ustreže. Ozadje spora med Anglijo in Japonci je pa širše, kot samo vprašanje štirih nepomembnih Kitajcev. Japonci hočejo predvsem udariti na angleško gospodarsko postojanko pred vrati Pekinga in zmanjšati angleški pliv na Daljnem Vzhodu. Poročila tudi trdijo, da je Japonska Anglijo izzvala zato, da bi v Evropi razbremenila Nemčijo in Italijo pred angleško ofenzivo. Verjetno je pa tudi, da hočejo s svojim nastopom v Tjencinu vplivati Japonci na pogajanja, ki jih pravkar vodi Anglija z Rusijo, ob kateri priliki se gotovo postavljajo s strani Moskve zahteve, da Anglija za ceno sporazuma podpre ruske težnje na Daljnem Vzhodu.

Težavno sporazumevanje

Če tudi so zadnji čas stopili v ospredje dogodki na Daljnem Vzhodu, vendar prevladuje v političnih krogih mišljenje, da bo odločitev padla v Evropi. Pogajanja Anglije z Rusijo sicer vedno naletijo na nove težkoče, prevladuje pa optimizem, da bo sporazum kmalu sklenjen. Težkoče se predvsem tičejo stališča, ki ga zavzema Rusija glede baltskih držav. Rusija zahteva dalekosežne garancije za slučaj, če bi smatrala, da so njeni interesi ogroženi na mejah Estonske, Litve in Letonske. Rusija zahteva, da prevzame Anglija iste obveznosti v vprašanju baltskih držav, kot jih je prevzela za Gdansk. Tudi Daljnega Vzhoda ne izločujejo Rusi pri razgovorih z Angleži. Kajti Rusiji ne more biti vseeno, ali lahko računa na pomoč za slučaj, če bi se njeni odnosi z Japonsko še bolj zaostri. Angleški odposlanec Strang je zahteval od svoje vlade nadaljnja pooblastila za pogajanja z Rusijo.

Vsaki osebi — družini nudi stalni zaslužek „MARA“ Maribor, Orožnova 6 Celje, Slomškov trg 1
Pletilnica — razpošiljalnica nogavic in pletenin

Balkanska zveza

Rumunski ministrski predsednik Gafencu je obiskal Ankaro in Atene. Svrha njegovega potovanja je bila, da utrdi balkansko zvezo in po možnosti ustvari predpogoje, da vstopi v Balkansko zvezo tudi Bolgarija. V Ateni je Gafencu izjavil, da ne gre, da bi v Balkansko zvezo vstopila Bolgarija šele tedaj, če bi bilo ustrezno njenim aspiracijam v škodo nekaterih balkanskih držav. Na izjavo Gafencu je bolgarski tisk odgovoril, da je Bolgarija proti temu, da bi ostal status quo na Balkanu, ki je proti njenim interesom, zlasti kolikor se tiče Rumunije, Grčije in Turčije. Bolgarija se zadnji čas vedno bolj odmika balkanskim državam. Kakor znano, bo v najbližji bodočnosti bolgarski kralj na političnem obisku v Berlinu.

TEKOM TEDNA

Svoboda in pravica

Tudi na svetovni razstavi v New Yorku so proslavili materski dan. Pri tej priliki so predstojniki obiskovalcev razstave govorile stare in preizkušene matere. Ena izmed njih je rekla: «Mi vas nismo rodile, da boste slabši od nas. Ne morete nam ugovarjati, da smo bile deležne mnogo manj svobode kakor vi. Naše življenje ni bilo lahko. Sram bi nas bilo, če bi nam kdo očital, da smo rodile ljudi, ki se ne znajo boriti in čuvati svobodo in pravico. Me nismo vedele, kar vi danes veste, ali smo se dobro zavedale, da je vzvišeno boriti se za vse ono, kar vsi smatramo za resnično in pravično stvar...» Te besede ameriške matere lahko ponavljajo dnevno vsi oni, ki tako radi omahujejo v borbi za pravico, in tudi vsi oni, ki stojijo brezbržno ob strani, ko se drugi bore za pravico ter naposled tudi oni, ki izgubljajo vero v samega sebe in svojo moč, kadar branijo svobodo in pravico. Bili so rodovi pred nami, ki so imeli manj svobode kakor mi, ali so vendarle vztrajali in se junaško borili, in četudi niso imeli ničesar drugega ko zavest, da žive tako, kakor so jih matere vzgojile... Dandanes je v tem pogledu mnogo boljše, saj vendar vemo, da ni daleč čas, ko bo vsepovsod zmaga svoboda in pravica. Zato pokonci glave!

— Razveljavljene volitve. Kakor je vsem znano, se je skoraj polovica volitev obratnih zaupnikov že izvršilo in šele na to je ministrstvo izdalo odlok, da se volitve, ki so bile razpisane za mesec maj, ponovno prelože. Ker pa so bile te volitve, ki so se že vršile, izvršene v popolnem skladu z vsemi predpisi in razpisom, bi vsekakor morale ostati veljavne in zato so tri strokovne organizacije vložile na kr. bansko upravo vlogo, v kateri so zaprosile za načelno tolmačenje, kako je s temi zaupniki, ki so bili izvoljeni pred prekličenjem in ponovnim razpisom. To pa tudi radi tega, ker je kr. banska uprava savske banovine vse zaupnike, ki so bili izvoljeni v prvi polovici maja, priznala. Kr. banska uprava dravske banovine pa je sporočila organizacijam, da so vse volitve obratnih zaupnikov razveljavljene in da se bodo morale vršiti vse ponovno v razpisnem roku, t. j. od 15. junija do 15. avgusta. Z ozirom na ta sklep pa bodo vse tri strokovne organizacije napravile pritožbo na višjo instanco.

— Izključeni. Bivši ministrski predsednik in predsednik JRZ dr. Milan Stojadinović je s podpisani večjega števila poslancev vložil na predsedstvo skupščine interpelacijo, v kateri postavlja in zahteva odgovor na dvanajst vprašanj v zvezi z akcijo ministrskega predsednika Cvetkovića glede sporazuma s Hrvati. O interpelaciji, ki je vzbudila v politični javnosti veliko pozornost, je razpravljala tudi klub poslancev JRZ, ki je ugotovil, «da pomeni ta interpelacija napad na politiko kr. vlade in posebič na delo predsednika vlade za sporazum s Hrvati». Daje je klub poslancev JRZ ugotovil, da so dr. Stojadinović in njegovi prijatelji «sistematično organizirali akcijo proti vladi in proti njeni politiki» in da so seveda kršili klubsko disciplino «s svojim razdiralnim delom. Zaključek predsedstva kluba poslancev JRZ je bil,

da predloži plenumu kluba predlog, da se iz poslanskega kluba JRZ izključi dr. Milan Stojadinović in 28 tovarišev, ki so med podpisniki interpelacije. Podpisalo je pa interpelacijo še več poslancev JRZ. Ali se tudi te poslance izključi iz kluba JRZ, bo sklepal poslanski klub pozneje, ko bo preje zaslial banovinske odbore JRZ.

— Obnovljeni razgovori. Dr. Mačkov poslanec dr. Žiga Scholl je na nekem zborovanju v Zagrebu izjavil, da bo prišlo kmalu do novih razgovorov med dr. Mačkom in predsednikom vlade Cvetkovičem in da bodo ti razgovori pripeljali do ugodnega zaključka.

— Izredno zasedanje banskega sveta. Ban dravske banovine je odredil, da se banski svet dravske banovine sestane ne 26. junija k izrednemu zasedanju, da razpravlja o načrtu uredbe viničarskega reda.

— Spomenik Viteškemu kralju Zdeniču Aleksandru I. so odkrili v Trbovljah. Spomenik je izdelal kipar Repič. Slavnosti ob priliki odkritja spomenika se je udeležilo v velikem številu delavstvo. Popoldne so imeli Sokoli v Trbovljah javni telovadni nastop, ki je zelo lepo uspel.

— Trgovci so zborovali v Murski Soboti in sprejeli med drugim tudi resolucijo, v kateri zahtevajo, da se pridružujejo predlogom vseh gospodarskih zbornic v državi, ki zahtevajo novelizacijo obrtnega zakona. Javnosti niso znane zahteve trgovcev in obrtnikov glede sprememb obrtnega zakona. V kolikor tičejo spremembe obrtnega zakona tudi določila glede službenega razmerja, bodo morale biti zaslisane tudi delavske in nameščenske strokovne organizacije.

— Letošnji pomladni velesojem je posetilo 115 tisoč ljudi. Od tega odpade na interesente-kupce 20%.

— Kulturno delo «Seljačke sloge» na Hrvatskem je veliko. V tečajih, ki jih je priredila «Seljačka sloga» se je lani naučilo čitati in pisati 18 tisoč, v zadnjih dveh letih pa 35 tisoč Hrvatov.

— Društvo za slovanske emigrante v Jugoslaviji je bilo ustanovljeno v Beogradu. Društvo bo ustanovilo podružnice po celi državi.

— Dom upokojevcev namerava postaviti mestna občina ljubljanska. Dom naj bi nudil onim, ki nimajo na svoja stara leta svojcev, s katerimi bi mogli živeti v skupnem gospodinjstvu, prijeten, udoben, snažen in miren dom. V domu bi imeli upokojevci stanovanje in hrano proti primerni odškodnini.

— Obupno stanje nepismenosti v Jugoslaviji kažejo naslednje porazne številke uradnih statistikov: V dravski banovini bere in piše 93.23% ljudi, samo bere 1.23%, ne bere in ne piše 5.54% odstotka vsega prebivalstva; v ostalih banovinah odpade od onih, ki znajo pisati in brati: na Beograd 88.69%, na savsko banovino 71.60%, na donavsko 70.52%, na primorsko 42.08%, na moravsko 37.70%, na drinsko 37.49%, na zetsko 33.50%, na vardarsko 28.84% in na vrbasko 27.09%, skupno torej povprečno le 54.83%. Odstotek onih, ki znajo samo brati, se giblje po posameznih banovinah med 0.31 in 0.73%, torej povprečno na 0.56%. Iz teh usodnih številk je torej razvidno, da ne zna v Jugoslaviji ne brati, ne pisati celih 44.61% vseh prebivalcev.

— Nemcev je bilo v Jugoslaviji po statističnih podatkih iz leta 1931. 499 tisoč 963. Od teh jih je odpadlo na Slovenijo 25.054 ali 2.19 odstotka, na savsko banovino 70.922, na dunavsko 341.341 ali 14.33 odstotka tamkajšnjega prebivalstva. V Banatu je bilo 119.932 ali 17.38 odstotka, v Baranji 15.584 ali 20.18 odstotka, v Bački 135 tisoč 516 ali 20 odstotkov. Absolutno večino imajo Nemci v treh okrajih Vojvodine, v Bački Palanki, v Odžacih in Kuli.

Borba proti „oboroženemu miru“

Na letošnjem XXV. zasedanju mednarodne konference dela v Ženevi je podal novi ravnatelj Mednarodnega urada dela John G. Vinnaut izčrpno poročilo o preteklem poslovnem letu, kakor tudi o vseh važnejših dogodkih v svetu.

Mednarodnemu uradu dela je njegovo delovanje močno otežkočeno s stanjem

«oboroženega miru»,

v katerem živimo. Vojaške priprave povzročajo stroške, ki podražujejo vsak kilogram kruha, ki slabijo donos slehernega orala zemlje in ki podaljšujejo naš vsakdanji delovni čas. Današnji oboroženi mir prinaša mnoge nesreče, za katere se mora brigati urad dela. Ta «mir» pospešuje ritem nekaterih produkcij, koncentrira produktivne energije v delih, ki niso produktivna, mobilizira cele dele državljanov, zmanjšuje ponudbo delovne sile napram povpraševanju, povečuje z vso brzino javne proračune in potrebe po posojilih v svrhu kritja oboroževalnih stroškov ter pe-lje ves svet k inflaciji, podražitvi življenja in k temu, da se morajo najširše ljudske množice odrekat marsikateri življenjske potrebe.

Če se bo ritem oboroževanja nadaljeval v današnji meri, bodo postala bremena resnično neznošna. Zaenkrat nam preostaja le skromno, blede upanje, da bo morda vendarle še prišlo do nekega mednarodnega sporazuma in da se bo današnji oboroženi mir vendarle pretvoril v dejanski mir. Tudi v tem primeru se postavlja mnogim težka naloga, da se prilagodijo novi ekonomiji miru. Treba bo najti zaposlitve velikemu številu delavcev,

ki delajo danes na oboroževanju. K temu cilju prilagodevanja proizvodnje «oboroženega miru» normalni proizvodnji mirnega stanja more ravno Mednarodni urad dela

mного pripomoči in koristiti. Ves aparat urada dela predstavlja le peščico ljudi sredi sveta, ki porabi vsako leto samo za oboroževanje 16 milijard dolarjev in ki drži stalno pod orožjem nad 8 milijonov ljudi.

Mednarodnemu sodelovanju se danes ne posveča dovolj pozornosti. Vse, kar je investirano v Društvo narodov, v Mednarodni institut za agrikulturo v Rimu, v staro Mednarodno razsodišče v Haagu in v Mednarodni urad dela v Ženevi, vse to še daleč ne predstavlja vrednosti ene same moderne vojne ladje, število vseh ljudi pa, ki delajo v teh institucijah na mednarodnem miru, ne dosega števila enega samega polka.

V prvi polovici leta 1938. so imele mnoge države dovolj razlogov, da se zaskrbijo

zaradi gospodarskega zastojaja, ki se je pričel pojavljati že sredi leta 1937. Vlade so izdale razne ukrepe, da se zaustavi dolgotrajnost krize in — gospodarsko poslovanje in sožitje se je pričelo razvijati povsod, žal, da v glavnem ravno na oboroževalnem področju. Politična napetost je povzročila, da so se v vseh industrijah, ki stojijo v kakršnikoli zvezi z oboroževanjem, zaposlile vse rezerve brezposelnih delavcev v svetu. V borbi proti novi krizi v preteklem letu so države uporabile nove ukrepe in ne več onih, ki so se jih poslužile leta 1929. Studije o ekonomskih fikcijah Društva narodov in Mednarodnega urada dela so imele vsaj delen vpliv na to, da se je mednarodni svet posluževal vsaj v nečem prejšnjih izkušenj. V dobi prejšnjih kriz se je pokazal prvi simptom zastojaja v industriji in trgovini predvsem v obliki omejitve kredita in v opustitvi investicij, kar je vodilo v brezposelnost in znižanje delavskih mezd. Zdravila ni bilo, ker je istočasno nastopilo tudi oslavljenje kupne moči.

Ali že veste?

— da piše zagr. «Nova Riječ», da je sodišče v Petrogradu obsodilo nekega mesarja iz okolice, ker je lanskega 11. decembra dvakrat volil dr. Stojadinovićevo listo, in da bi morali v Beogradu obsoditi...

— da pošiljajo baltičske države v istem trenutku, ko sklepajo prijateljske in zavezniške pakte z Nemčijo, svoje šefe generalnih štabov na Poljsko;

— da je novi ban zetske banovine izjavil, da noče nikomur ničesar obljubljati, ker se smatra za človeka, ki drži po svoji dobri vzgoji mnogo na dano besedo;

— da pišejo vladni listi na Poljskem, ki so se še nedavno navduševali za Madžare, da Poljska ne more ostati ravnodušna sprico načrtov, ki gredo za tem, da pride Slovaška pod oblast te ali one neslovanske države;

— da je izjavil slovaški voditelj dr. Tuka, ki je bil svoj čas zvest član Tiszove strahovlade v Budimpešti, da je «sam Bog pomagal Slovakom, ko jim je dal za voditelja velikega nemškega Führerja Adolfa Hitlerja, plemenitega in velikodušnega zaščitnika Slovakov»;

— da so kmetje v neki vasi v poreškem srezu po dolgotrajnem posveto-vanju sklenili znižati šolskemu slugi mesečno plačo od 200 na 150 dinarjev, češ, da hočejo olajšati budžet «ubogih» državi, ker da bo potem država, ko bo morala manj plačevati, prav gotovo lahko znižala kmetom davke;

— da sta se na nekem protialkoholnem predavanju v neki vasi blizu Šibenika stepla dva totalno pijana mladenci, od katerih je eden umrl, zaboden z nožem, dočim je dobil njegov nasprotnik za uboj 9 let težke ječe;

Mezdna gibanja

Čevljarska stroka

15. t. m. je zborovalo delavstvo čevljarske stroke v Žireh in se posvetovalo o vprašanju kolektivne pogodbe. Pogajanja se vlečejo že skoro od aprila. Na sestanku sta sodelovali obe organizaciji in sta poročala zastopnika o poteku pogajanj. Pogajanja so prav za prav že pred zaključkom in bi bila kolektivna pogodba že podpisana, če bi ne bilo edinega spornega vprašanja o deputatnih dajatvah. To je bilo tudi edino vprašanje, okoli katerega se je dolgo časa vršil razgovor in je delavstvo sklenilo, da se ponovno predloži delodajalcem predlog, ki je kompromisen in upamo, da bodo delodajalci na tega pristali, kajti delavci so popustili kar polovico in menda ne bo več zaprek, da bi sedaj ne prišli do sporazuma.

Živilska stroka

V pivovarni «Union» so delavci že predložili svoje zahteve podjetju in zahtevali 20% poviška na mezde ter deputatno pivo, katerega do sedaj ni-

so prejeli. Razgovori se faktično še niso pričeli, ravnanje pa je predhodno zaslišalo obratne zaupnike in tako upamo, da se bo to mezdno gibanje hitro rešilo.

Lesna stroka

Službeno razmerje lesnega delavstva v Ribnici še do danes ni pozitivno rešeno. Sicer je bil pri poravnalnem postopanju na sreskem načelstvu dosežen sporazum, da se ponovno predloži vsem podjetnikom zahteve delavstva, katere bodo v teku tega meseca proučene od strani delodajalcev in kateri bodo stali protipredlog in tudi sporočili dan razgovorov. Kljub temu, da je organizacija že takoj drugi dan razposlala vsem podjetjem delavske predloge, ti še do danes niso proučili tega vprašanja in sporočili centrali protipredloga. Določen pa je termin in ker bo mesec kmalu minil, upamo, da bodo podjetniki z ozirom na sklep, ki je bil storjen pri sreskem načelstvu, poslali centrali protipredlog in sporočili dan razprave.

Iz naših delavskih krajev

Žerjav — Črna

Izlet na Sušak. Kakor smo že v eni zadnjih števil «Nove Pravde» poročali, priredi naša podružnica v dneh 13., 14. in 15. avgusta izlet na Sušak. Odhod je iz Črne 13. avgusta ob 4. uri zjutraj skozi Ljubljano, kamor pridemo ob 9. uri dopoldne. Odhod iz Ljubljane ob 10. uri skozi Ribnico, Kočevje, Delnice na Sušak, kamor dospemo okrog 14. (2.) ure. Drugi dan, dne 14. avgusta, je prosto za ogled Sušaka, vožnja po morju itd. 15. avgusta odhod iz Sušaka ob 6. uri zjutraj po drugi progi, in sicer: Delnice, Karlovac, Zagreb, kamor se pripeljemo okrog 11. ure. Iz Zagreba se odpeljemo ob 13. uri skozi Brežice, Zidani most v Celje, kjer bomo ob 16. uri. Iz Celja gremo preko Velenj v Črno. Prihod v Črno je okoli 19. ure. Vožnja za osebo stane 200 din in je treba polovico plačati naprej. Članstvo naprosimo, da se čimprej prijavi, ker se na poznejše prijave ne bomo mogli ozirati. Prijave sprejemata za Črno tov. Ivan Selišnik, za Žerjav tov. Rudolf Rošer. Podrobnejše informacije o izletu lahko dobite tudi pri zgoraj imenovanih tovariših.

Pešizlet, ki ga je priredila naša podružnica v Koprivno dne 11. junija, je zelo motil neprestani dež. Popoldne pa se je vreme spremenilo in so postali izletniki prav dobro razpoloženi. Tisti, ki so ostali doma, je lahko žal, ker je bil izlet nadvse prijeten.

Žiri

Podružnica Narodno strokovne zveze v Žireh že sedaj opozarja vse sosednje podružnice in tovariše na svojo letno prireditev, ki se bo letos vršila 23. julija v Žireh. Podružnica bo na ta dan priredila svojo vrtno veselico in ker se bo do tedaj vreme najbrže že ustalilo, bo primerno, da bi gotove

podružnice, tako n. pr. ljubljanska, medvoška, kranjska, straziška, javor-niška in jeseniška napravile na ta dan skupen izlet narodnega delavstva v Žiri, kateri naj bi bil tudi združen z malo manifestacijo narodnega delavstva. Časa za pripravo je dovolj in upamo, da bodo podružnice storile vse, da se bo ta izlet narodnega delavstva uresničil in res lepo izvedel.

Javornik

«Več članov NSZ z Javornika» (za katere pa nihče ne ve, kdo so, ker jih namreč ni) se je oglašilo v «Slovenskem delavcu» in izgublja prazne besede za odstavljenim predsednikom. Ne moremo pomagati, če se je bivši predsednik uračunal, ko je mislil, da ima članstvo NSZ za seboj tudi v slučaju, če ne bi poslušal jasnih in utemeljenih sklepov organizacije. Skokov na lastno pest ne more nihče delati. Vsakdo se mora brezpogojno ravnati tako, kot sklene organizacija. Če kdo drugače ravna, se sam izključuje iz pokreta. Prav nič mu ne pomaga, če se potem sklicuje na okrožnice, katerih vsebino po svoje razlaga in povzruha še govori o članih, katerih za seboj nima. Vse izjavi v prazen govor. Izredni občni zbor podružnice NSZ je pokazal, kdo ima večino in kakšno mišljenje ima organizacija o svojem vodstvu. Tudi skrb, da NSZ ni dovolj nacionalna in preveč rdeča, je odveč. NSZ ima svoje stališče jasno opredeljeno in naravnost smešno je, če se kdo upa trditi, da je organizacija, ki je od svoje ustanovitve do danes visoko dvigala nacionalni prapor, obrnila svojim načelom hrbet samo zato, ker je čuvala disciplino v svojih vrstah. Javorniška podružnica ima sedaj predsednika, ki uživa med tovariši ugled in spoštovanje in smo prepričani, da bo novo vodstvo organizacije doseglo za dobrobit delavstva

mного večje uspehe, kot jih je pa bilo mogoče doslej doseči.

Mežica

Podružnica NSZ je priredila v nedeljo 18. t. m. široko odborovo sejo, kateri so prisostvovali tudi podružnični člani in okrožni tajnik tov. Kravos iz Maribora. Po poročilu predsednika tov. Mlakarja o aktualnih podružničnih zadevah je poročal tov. Kravos o vseh važnih delavskih vprašanjih. Njegovo izčrpno poročilo so vzeli odborniki z odobravanjem na znanje. Na seji so se obravnavala tudi druga stanovska vprašanja in napravilo nekaj sklepov. Med drugim se je sklenilo, da priredi podružnica dne 9. julija pešizlet v Heleno, ker bo ta dan ustanovljena podružnica NSZ v Heleni in bodo nje člani popoldne vprizorili ljudsko igro «Koroški tihotapci». Ker je prva široka odborova seja imela lep uspeh, se je sklenilo prirediti tekom leta več takih sej.

Sežimo po samopomoči, že večkrat smo se tudi v našem glasilu pritožili nad veliko draginjo, ki vlada pri nas. Nam ni razumljivo, zakaj bi moralo biti pri nas vse tako drago, posebno ne, ker nismo kje v afriški puščavi, kjer ne bi bilo železnic in dobrih cest. Zdi se nam, da špekulirajo vsi trgovci, mesarji, konsumi in drugi le na naše plače in ker se jim zdi, da si ne smemo ničesar prihraniti, nas oni pošteno osušijo. Draginja je večja kot v kakem vlemestu. Ne Maribor, ne Ljubljana nista tako dragi mesti kot je naša Mežica. Zato bomo morali pač nekaj ukreniti, da očuvamo svoje zaslužke in da bomo vsaj vedeli, zakaj težko delamo v našem rudniku. Doslej niso vse pritožbe nič pomogle. Pomagala bo pa samoobramba in samopomoč, po kateri mislimo poseči. Vse delavstvo je globoko prepričano, da ne bo pri nas nikoli boljše, če ne bo naše podjetje samo ustanovilo lasten konzum, v katerem bomo dobili vse po znosljivih cenah. Mi stojimo na stališču, da ne delamo samo za druge, ampak prvenstveno za sebe. Zato nam ne bo smel nihče zameriti, če postavljamo zahtevo po rudniškem konzumu, da bomo lažje zadihali.

Posnemanja vredno. O priliki smrti našega bivšega predsednika se je sprožila misel po posmrtninskem fondu. Takoj smo šli na delo in sklenili, da o priliki smrti kakega člana ali svojca zberemo posmrtninski fond, v katerega plača vsak član enkratni prispevek 10 dinarjev. Na prvi poziv se je domala vse članstvo odzvalo sklepu in tako smo te dni nakazali vdovi pokojnika lepo vsoto, za katero je izrekla odboru in članstvu zahvalo. O priliki smrti je vsakdo v potrebi in na tak način se tovarišu najlažje pomaga. Morda bi bilo prav, če bi tudi druge podružnice, v kolikor že nimajo to vpeljano, to vpeljale. Na ta način pokazemo ob najhujši nesreči, da smo si res tovariši.

Maribor

Še dober mesec nas loči od volitev obratnih zaupnikov. Mariborska podružnica je pridno na delu in tudi zaupniki se živahno pripravljajo na volitve. Vsi izgledi kažejo, da se bo nacionalno delavstvo pri teh volitvah dobro odrezalo. One zaupnike, ki se še niso javili pri tajniku radi informacij, nujno pozivamo, da se takoj zglašijo. Ne odlašajte do zadnjega. Predpriprave morajo biti izvršene še pred 1. julijem. Naj ne bo v Mariboru tovarne brez našega zaupnika.

Delavske počitnice. Pri nas v Mariboru imamo delavci več kot preveč počitnic. Ponekod delamo samo tri dni v tednu. Mi ne bi imeli nič proti tem počitnicam, če bi bile plačane, če pa pomislimo, da zaslužimo samo tri dni

v tednu, sedem dni pa moramo jesti, potem boste razumeli naš strah pred počitnicami. Delavstvo pa na vse molči in ga ni moči pripraviti do tega, da bi se organiziralo in podvzelo akcijo, ki naj vsem nam zagotovi stalno delo. Posamezniki ne moremo nič opraviti, treba je, da nastopimo kot skupnost, potem bo zalegel naš glas. Vsi in vsak izmed nas vsak teden po enega novega člana, potem bo šlo. Zavednosti in dela je treba, le to bo rodilo uspehe, sicer bomo še več praznovali. B. B.

Nastop naših malih tamburašev. Naši mali tamburaši bodo zopet nastopili v juliju na popoldanski vrtni veselici, katera bo prirejena v kulturne svrhe naše podružnice. Čas in kraj veselice priobčimo v prihodnjih številkah. Članstvo že sedaj opozarjamo na to, da bodo kmalu zopet slišali naše male tamburaše, ki so pod spretnim vodstvom tov. Smoniga vsak dan boljši. Ko vas bodo povabili na veselico, ne ostanite doma. Takrat vsi na plan!

Na vprašanje - odgovor

Joško P. — Jesenice. — Živel sem v skupnem gospodinjstvu s stariši moje žene. Moj tast se je obvezal, da mi bo plačeval tisoč dinarjev na mesec za oskrbo. S prehrano sem imel tem več stroškov, ker sem moral preskrbovati tudi taščo, ki je bila bolna. Tast pa ni plačeval tako, kot je obljubil. Ko je očeta opozorila moja žena, da z denarjem, ki ga plačuje, ne more plačevati stroškov za prehrano, je oče dejal, da naj gre v trgovino in vzame blago na njegov račun in da bo dolg že pozneje poravnal. Trgovec je pa sedaj poslal račun meni, da ga plačam. Pristal sem, da plačam prostovoljno polovico, drugo polovico pa mora plačati moj tast. Ali je trgovec upravičen zahtevati od mene tudi drugo polovico plačila? — Plačnik računa ste po polovici Vi, ker ste na to pristali, po polovici pa Vaš tast. Če pride za drugo polovico do tožbe, bo moral trgovec dokazati, da ste dolg napravili Vi, oziroma Vaša žena. Za dokaz, da niste plačnik dolga boste lahko navajali kot priče tako tasta, kakor tudi Vašo ženo. Najboljše je pa seveda, da se mirnim potom poravnate. Če niste pri trgovcu nikdar omenili, da jemljete blago za tasta, potem ste napram trgovcu Vi plačnik. Lahko pa potem od tasta (če kaj ima) iztožite drugo polovico dolga.

Svilene LETNE SRAJCE bombažaste bluze trikot in dokolenke vseh vrst nudi po ugodnih cenah modna trgovina

MIRKO BREČKO, MARIBOR
Aleksandrova 32

Za pomlad

otroške, moške, damske nogavice, otroške jopce, kapce, čevljičke, sandale, dobite najceneje v velikih izbirah pri

„LUNA“
Maribor, samo Glavni trg 24

Ugoden nakup manufakture pri
I. TRPIN - U
Oglejte si izložbe. Blago in cene govorijo!

Posteljne odeje
z belo vato močno prešite (dom. izdelek) od din 70.— naprej, samo pri
A. ŠTUHEC
specijalna trgovina - izdelovanje post. odev.
Maribor, Stolna ulica 5

POHIŠTVO!

E. ZELENKA

tovarna pohištva, tapetirštvo in vse stanovanjske opreme

MARIBOR, Ulica 10. oktobra štev. 5

Ob prenovitvi tvrdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kuhinj, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričajte se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!